

Nieuwsbrief 37

september 2015

Arctische heldinnen.

Europese vrouwen reizen naar de poolgebieden

Janke Klok

Vele ontdekkingsreizigers, poolonderzoekers en etnografen, walvisvaarders en andere jagers en vangstmannen hebben ons beeld van de Arctis gevormd. In dag- en logboeken, reisreportages en berichten verhaalden ze van hun mannelijke ervaring. Minder weten we van het hoge noorden door de ogen van vrouwelijke reizigers, zoals Mme Biard, Christiane Ritter, Fanny Wold, Helfrid Nøis og Liv Balstad, die op Spitsbergen hebben overwinterd. Of Jette Bang en Inga Ehrströhm, die verslag deden van hun verblijven op Groenland. Hoe zijn hun belevenissen van de Arctis en wat vertellen zij ons over de poolgebieden? Of de reportages van de Baffin Babes – Emma en Vera Simonsson, Ingebjørg Tollefsen en Kristin Olsen – die in het begin van de 21e eeuw een skitocht naar de Noordpool ondernamen om zich te meten met Fridtjof Nansen? En hoe ziet het huidige Spitsbergen eruit in de verhalen en romans van Gemma Venhuizen, Heleen van der Laan, Heide Wilts en Karen Nieberg? Welke andere vrouwen zijn naar de Arctis gereisd en wat weten we van hun ervaringen? Het zijn een paar van de vragen waarop ik tijdens mijn lezing zal ingaan.

Dr. Janke Klok is Henrik-Steffens-professor aan de Humboldt-Universität zu Berlin.

Wanneer 28 september 2015

Hoe laat 19:30 uur

Waar Arctisch Centrum, A-weg 30 (ingang Herman Colleniusstraat) Groningen

Toegang € 2,-; studenten € 1,-

Komende Imaka-activiteiten

26 oktober: verslag van de SEES-expeditie naar Edgeøya, Spitsbergen

30 november: het Noordse Sterns-onderzoek

25 januari: plaattektoniek rond Antarctica, door Tom Reijers

Literatuur

Louwrens Hacquebord, Eelko Postma en Erik Verheul –
Met de Zr.Ms. Zeeland op expeditie naar JAN MAYEN

In augustus 2014 werd met de Zr.Ms.Zeeland een expeditie naar Jan Mayen ondernomen. Het eiland werd 400 jaar geleden door walvisvaarders ontdekt. Het ligt midden in de Atlantische Oceaan en heeft een vulkanische oorsprong. De geïsoleerde ligging en de vulkanische oorsprong maken de flora en fauna van het eiland heel bijzonder.

Nederlandse walvisvaarders hebben het eiland gebruikt als basis voor hun walvisvangstactiviteiten. Eenmaal bleven zeven walvisvaarders op het eiland achter om er te overwinteren. Alle zeven kwamen daarbij om en werden op het eiland begraven. In 1930 plaatste de bemanning van de Zr.Ms. Nautilus op verzoek van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap er een gedenksteen om deze mensen te eren.

Het boek geeft, voorzien van veel foto's, een verslag van de expeditie en geeft inzicht in de eerste onderzoeksresultaten. Het is verkrijgbaar bij het Willem Barentsz Poolinstituut, Postbus 716, 9700AS Groningen.

Bestellen kan door overmaking van € 19,95 + € 3,45 verzendkosten op NL73INGB0655244085 t.n.v. Willem Barentsz Stichting, Groningen.

Louwrens Hacquebord, Eelko Postma en Erik Verheul *Met de Zr.Ms. Zeeland op expeditie naar JAN MAYEN*. Barkhuis, Groningen, 2015, ISBN: 9789491431869, € 19,95

Magdalena Tomala, Jan Kochanowski - *The Role of Greenland in the Arctic*

Along with the progressive warming of Arctic climate the importance of Greenland as a relevant element in geopolitical system of Arctic region will grow. The increasing availability of local energy resources and rare earth metals will result in increased interest of the island by the outside parties: China, EU, Denmark and other. Active political and economic factors aimed at Nuuk will thus be gaining momentum. This occurrence will be accompanied by the increasing desire of Greenland to a

full of a political sovereignty. This article discusses the interests and relationship of Greenland in three areas, with Denmark, EU and China. The analysis answers the following questions: can Denmark follow the rapidly increasing international interest in Greenland? What are the challenges facing the Danish-Greenlandic relationship? Is Greenland with limited capabilities able to handle further interest from major global powers, while the Arctic is a laboratory of the challenges at stake in 21st century, Greenland appears as a laboratory of the challenges that the Arctic is facing, : climate change, natural resources, competition between global powers, shipping routes, security issues.

bron: https://www.academia.edu/11826602/THE_ROLE_OF_GREENLAND_IN_THE_ARCTIC

Overige activiteiten

Promotie Tekke Terpstra

Op 14 september a.s. zal Tekke Terpstra, onderzoeker bij het Arctisch Centrum, promoveren. Hij zal vanaf 11.00 uur in de Aula van het Academiegebouw van de RuG zijn proefschrift *Inuit outside the Arctic. Migration, Identity and Perceptions* verdedigen. Na de promotie is er een receptie.

Symposium

Ter gelegenheid van de promotie van Tekke Terpstra organiseert het Arctisch Centrum een symposium met het volgende programma:

- 14.30 uur Opening door Prof.dr. Peter Jordan
- 14.35 uur Prof.dr. Peter Schweitzer (Wenen): *Transportation networks and human mobility in the Arctic*
- 15.10 uur Prof.dr. Mark Nuttall (Edmonton): *Resource futures and sustainable livelihoods in NW Greenland*
- 15.40 uur Discussie

Wanneer: 14 september 2015

Plaats: Arctisch Centrum, Aweg 30 Groningen. Zaal 127.

Aanmelden: Het symposium is vrij toegankelijk, aanmelding via promotietekketerpstra@gmail.com wordt op prijs gesteld.

SEES

Deze wetenschappelijke expeditie naar Edgeøya, Spitsbergen heeft plaatsgevonden in de periode 19 – 28 augustus jl. Zie www.sees.nl en <http://www.rug.nl/news/2015/08/minister-ontvangt-teruggekeerde-expeditieleden> bericht van 31 augustus 2015).

2015: Arctisch Centrum 45 jaar jong !

Nieuws en actualiteiten

Norway improving infrastructure on Jan Mayen

The new road on Jan Mayen. (Photo: jan.mayen.no)

Norwegian military personnel during the summer has improved infrastructure on the remote Arctic island of Jan Mayen, where the Norwegian Armed Forces operate a LORAN-C network transmitter.

Personnel from Brigade Nord's Engineer Battalion has spent the summer on Jan Mayen in the North Atlantic Ocean, supporting the Norwegian Cyber Defense Force in building a new road, the Armed Forces' website reads.

The 377 km² large volcanic island of Jan Mayen is part of the Kingdom of Norway. Norway's Armed Forces are responsible for maintaining a permanent presence and claiming sovereignty over the island. The Norwegian Meteorological Institute has a station on Jan Mayen, which has a population of 18 during winter, and about the double during summer.

Jan Mayen is an important part of the LORAN-C radio navigation network in the Atlantic Ocean.

bron: <http://barentsobserver.com/en/security/2015/08/norway-improving-infrastructure-jan-mayen-12-08>

Russia submits claim for North Pole

Russia on 3rd August submitted its new Arctic shelf claims to the UN Commission on the Limits of the Continental Shelf. In 2007, the country sent mini-sub to the North Pole point where a flag was planted.

After years of comprehensive research, Russia on 3 August submitted its claims for additional territories in the Arctic. The claim includes both the Mendeleev and Lomonosov Ridges, two major structures beneath the Arctic Ocean. "... the claim determining the outer borders of the continental shelf in the Arctic Ocean is based on the scientific understanding that the central Arctic underwater ridges, among them the Lomonosov, Medeleev, Alfa and Chukotskoye Heights, as well as the in between basins of Podvodnikov and Chukotskaya, have a continental character", an official statement, referred to by RIA Novosti, reads.

It will now be up to the UN Commission on the Limits of the Continental Shelf to decide if Russia should be entitled to include the huge additional areas under its sovereignty. The Commission confirms that "the consideration of the partial revised submission made by the Russian Federation will be included in the provisional agenda of the next ordinary session", the Commission website informs. Russia in 2001 made a first official submission of its Arctic claims to the UN Commission. However, the Commission in 2002 responded that additional research is needed before a decision can be taken.

Neighboring Norway was in 2009 the first country to get its Arctic territorial claims approved, while Denmark/Greenland submitted a claim in December 2014. That latter claim includes ownership of the North Pole and is consequently in conflict with the Russian claim. If approved, the Russian claim will expand the country's territory by 1.2 million square kilometers. Estimates indicate that the area include 594 oil fields and 159 gas fields as well as two major nickel fields and more than 350 gold deposits. Initial recoverable fuel resources are estimated to 258 billion tons of fuel equivalent, representing 60 percent of Russia's total hydrocarbon resources.

Atle Staalesen, August 4, 2015

bron: <http://barentsobserver.com/en/arctic/2015/08/russia-submits-claim-north-pole-04-08>